سُورَةُ سَبَإٍ (مَكيّة)

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

ٱلۡحَمۡدُ لِلَّهِ ٱلَّذِي لَهُۥ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي ٱلۡأَرۡضِ وَلَهُ ٱلۡحَمۡدُ فِي ٱلۡأٓخِرَةِۚ وَهُوَ ٱلۡحَكِيمُ ٱلۡخَبِيرُ ١
سوپاس و ستایش بۆ ئەو خوایەی کە هەرچی لە ئاسمانەکان و زەویدا هەیە، هەر هەمووی، ئەو خاوەنێتی،
ستایش و سوپاس لە قیامەتدا (لە بەهەشتدا) هەر پێشکەش بەو دەکرێت، ئەو (خوایە) زۆر داناو ئاگایە.
یَعۡلَمُ مَا یَلِجُ فِي ٱلۡأَرۡضِ وَمَا یَخۡرُجُ مِنۡهَا وَمَا یَنزِلُ مِنَ ٱلسَّمَآءِ وَمَا یَعۡرُجُ فِیهَاۚ وَهُوَ ٱلرَّحِیمُ ٱلۡغَفُورُ ٢
دەزانێ چی دەچێ بەناخی زەویداو چیشی لێ دێتە دەرەوە، چی لە ئاسمان دێتە خوارەوەو چیش پیایدا
بەرزدەبێتەوە، ئەو زاتە زۆر میهرەبان و لێخۆشبووە (بەنیسبەت ئیمانداران و تەوبەکارانەوە). وَقَالَ ٱلَّذِینَ
كَفَرُواْ لَا تَأۡتِینَا ٱلسَّاعَةُۖ قُلۡ بَلَىٰ وَرَبِّي لَتَأۡتِیَنَّكُمۡ عَٰلِمِ ٱلۡغَیۡبِۖ لَا یَعۡزُبُ عَنۡهُ مِثۡقَالُ ذَرَّةٖ فِي
ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَلَا فِي ٱلۡأَرۡضِ وَلَآ أَصۡغَرُ مِن ذَٰلِكَ وَلَآ أَكۡبَرُ إِلَّا فِي كِتَٰبٖ مُّبِینٖ ٣ ئەوانەی کافرو
حەقپۆشن دەڵێن: قیامەت هەر نایەت و نامانگاتێ، (ئەی پێغەمبەر ﷺ) پێیان بڵێ: (وانیە) ئەرێ!! سوێند بە
پەروەردگارم هەر یەختان دەگرێت (چونکە ئەو زاتە) زانایە بە نهێنی و شاراوەکان و (هەر خۆی دەزانێ کەی
بەرپای دەکات)، بەقەدەر ئەتۆمێك لە ئاسمانەکان و زەویدا ناتوانێتلەو پەنهان بێت، وە لەوەش بچووکتر بێت یان
گەورەتر (چونکە هەموو شتێك) لە کتێبی تایبەتیدا ڕوون و ئاشکرایە (لوح المحفوظ)دا کە وەك دەسگایەکی
کۆمپیوتەری وایە، هەموو شتێك تۆمارە. لِّیَجۡزِيَ ٱلَّذِینَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِۚ أُوْلَٰٓئِكَ لَهُم مَّغۡفِرَةٞ
وَرِزۡقٞ كَرِیمٞ ٤ ئەمەش بۆ ئەوەی پاداشتی ئەوانە بداتەوە کە باوەڕیان هێناوە و کردەوەی چاك ئەنجام دەدەن،
هەر بۆ ئەوانیش لێخۆشبوون و ڕزق و ڕۆزوی ناسك و نازدار (لە بەهەشتی بەریندا) بۆیان ئامادەیە. وَٱلَّذِینَ
سَعَوۡ فِيٓ ءَایَٰتِنَا مُعَٰجِزِینَ أُوْلَٰٓئِكَ لَهُمۡ عَذَابٞ مِّن رِّجۡزٍ أَلِیمٞ ٥ ئەوانەش کە هەوڵ و کۆشش دەدەن تا
بەربەست دروست بکەن لە ڕێگەی پەیامی ئێمەداو خەڵکی وێڵ دەکەن لە بەرنامەی ئێمە، ئەوانە سزاو
تۆڵەیەکی زۆر بەئێش و پڕ ئازاریان بۆ ئامادەیە. وَیَرَى ٱلَّذِینَ أُوتُواْ ٱلۡعِلۡمَ ٱلَّذِيٓ أُنزِلَ إِلَیۡكَ مِن رَّبِّكَ هُوَ

ٱلۡحَقَّ وَيَهۡدِيٓ إِلَىٰ صِرَٰطِ ٱلۡعَزِيزِ ٱلۡحَمِيدِ ٦ ئەوانەی کە زانستی و زانیاریان هەیە (چ زانستیيە ئایینیەکان
وەك گاورو جوو یان ئەوانەی ڕۆدەچن لەزانستیە مادییەکانا) چاك دەزانن کە ئەوەی لەلایەن پەروەردگارتەوە
بۆت ڕەوانەکراوە حەق و ڕاستەقینەیە، هیدایەتبەخشەو ڕێنمونی بەخشە بۆ ڕێبازی پەروەردگاری خاوەن
دەسەڵات و شایەستەی سوپاس و ستایش. وَقَالَ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ هَلۡ نَدُلُّكُمۡ عَلَىٰ رَجُلٖ يُنَبِّئُكُمۡ إِذَا
مُزِّقۡتُمۡ كُلَّ مُمَزَّقٍ إِنَّكُمۡ لَفِي خَلۡقٖ جَدِيدٍ ٧ بێ بڕواکان (بەگاڵتەپێکردنەوە) دەڵێن: ئایا پیاوێکتان
پێبناسێنین کە هەواڵتان دەداتێ، کە کاتێك پارچە پارچە بوون و هەلا هەلا بوون لە توێی خاکدا، ئێوە
سەرلەنوێ دروستدەکرێنەوە.!! أَفۡتَرَىٰ عَلَى ٱللَّهِ كَذِبًا أَم بِهِۦ جِنَّةُۢۗ بَلِ ٱلَّذِينَ لَا يُؤۡمِنُونَ بِٱلۡأٓخِرَةِ فِي
ٱلۡعَذَابِ وَٱلضَّلَٰلِ ٱلۡبَعِيدِ ٨ ئایا درۆ بەدەم خواوە هەڵدەبەستی، یا شێت بووە؟! (نەخێر..!!) ئەوانەی کە
باوەڕیان بە ڕۆژی دوایی و قیامەت نیە، لە سزای سەختا دەبێ ژیان بەرنەسەر (چونکە لەدنیادا) زۆر گومڕاو
سەرلێشێواوبوون. أَفَلَمۡ يَرَوۡاْ إِلَىٰ مَا بَيۡنَ أَيۡدِيهِمۡ وَمَا خَلۡفَهُم مِّنَ ٱلسَّمَآءِ وَٱلۡأَرۡضِۚ إِن نَّشَأۡ نَخۡسِفۡ بِهِمُ
ٱلۡأَرۡضَ أَوۡ نُسۡقِطۡ عَلَيۡهِمۡ كِسَفٗا مِّنَ ٱلسَّمَآءِۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَةٗ لِّكُلِّ عَبۡدٖ مُّنِيبٖ ٩ ئایا ئەوە نابینن چی
دەوری داون لە ئاسمانەکان و زەویدا، سەرنجی بەردەمیان نادەن؟! ئاوڕێك لو دواوە نادەنەوە؟! ئەگەر بمانەوێ لە
ناخی زەویدا نوقمیان دەکەین، یان پارچەیەکیان لە ئاسمانەوە بەسەردا بەردەدەینەوە، ئا لەو تواناو دەسەڵاتدارییەدا
نیشانەی ڕوون و ئاشکرا هەیە بۆ هەر بەندەیەك کە دڵی لای خوا بێت و هۆشی لای ڕەزامەندی ئەوبێت.
۞وَلَقَدۡ ءَاتَيۡنَا دَاوُۥدَ مِنَّا فَضۡلٗاۖ يَٰجِبَالُ أَوِّبِي مَعَهُۥ وَٱلطَّيۡرَۖ وَأَلَنَّا لَهُ ٱلۡحَدِيدَ ١٠ ئێمە ڕێزێك و بایەخێکی
زۆرمان بەخشیوە بە داود (فەرمانمان داوە کە :(ئەی کێوەکان و باڵندەکان (تەسبیحات و سرودی ستایشی)
لەگەڵدا بڵێنەوە، هەروەها ئاسنیشمان بۆ نەرم کردووە (وەکو (معجزة)یەك تا پێداویستیەکانی بە ئاسانی لێ
دروست بکات). أَنِ ٱعۡمَلۡ سَٰبِغَٰتٖ وَقَدِّرۡ فِي ٱلسَّرۡدِۖ وَٱعۡمَلُواْ صَٰلِحًاۖ إِنِّي بِمَا تَعۡمَلُونَ بَصِيرٞ ١١
هەروەها فەرمانمان پێدا کە قەڵغانی دەرەدامان دروست بکات، ئەڵقەکانی بەرێک و پێکی ڕێك بخات و لە
یەکیان تێهەڵکێش بکات، نە زۆر تەنك بێت و بەرگە نەگرێت، نە زۆر سەنگین بێت و هەڵگری بێزار بکات،
هەروەها فەرمانمان پێ دان : کارو کردەوەی چاکە ئەنجام بدەن، دڵنیاشبن کە من بینام بە کارو کردەوەتان.

وَلِسُلَيۡمَٰنَ ٱلرِّيحَ غُدُوُّهَا شَهۡرٞ وَرَوَاحُهَا شَهۡرٞۖ وَأَسَلۡنَا لَهُۥ عَيۡنَ ٱلۡقِطۡرِۖ وَمِنَ ٱلۡجِنِّ مَن يَعۡمَلُ بَيۡنَ يَدَيۡهِ
بِإِذۡنِ رَبِّهِۦۖ وَمَن يَزِغۡ مِنۡهُمۡ عَنۡ أَمۡرِنَا نُذِقۡهُ مِنۡ عَذَابِ ٱلسَّعِيرِ ﴿١٢﴾ بۆ سولەیمانیش بامان خستە ژێر
فەرمانیەوە، بەیانیان یەك مانگە ڕێ دەڕۆیشت و ئێواران یەك مانگە ڕێ دەهاتەوە، کانی مسیشمان بۆ تواندەوە،
لە پەرییانیش هەندێکمان بۆ ڕاهێنا کە لەبەردەستیدا کار بکەن بە مۆڵەتی پەروەردگاری، جا ئەوەی لە فەرمانی
ئێمە دەرچێت سزای دۆزەخی پێ دەچێژێت. يَعۡمَلُونَ لَهُۥ مَا يَشَآءُ مِن مَّحَٰرِيبَ وَتَمَٰثِيلَ وَجِفَانٖ
كَٱلۡجَوَابِ وَقُدُورٖ رَّاسِيَٰتٍۚ ٱعۡمَلُوٓاْ ءَالَ دَاوُۥدَ شُكۡرٗاۚ وَقَلِيلٞ مِّنۡ عِبَادِيَ ٱلشَّكُورُ ﴿١٣﴾ سولەیمان هەرچی
بویستایە، پەرییەکان بۆیان دروست دەکرد، لە شوێنی خوا پەرستی و پەیکەرو حەوزو مەنجەڵی گەورەی
بەجۆرێك کە لە جێگەی خۆی دامەزراوەو ناجوڵێت. ئەی نەوەو شوێنکەوتوانی داوود: ئێوە بە کردارو گوفتار
سوپاسگوزاربن، هەرچەندە کەمێك لە بەندەکانم سوپاسگوزارن. فَلَمَّا قَضَيۡنَا عَلَيۡهِ ٱلۡمَوۡتَ مَا دَلَّهُمۡ عَلَىٰ
مَوۡتِهِۦٓ إِلَّا دَآبَّةُ ٱلۡأَرۡضِ تَأۡكُلُ مِنسَأَتَهُۥۖ فَلَمَّا خَرَّ تَبَيَّنَتِ ٱلۡجِنُّ أَن لَّوۡ كَانُواْ يَعۡلَمُونَ ٱلۡغَيۡبَ مَا لَبِثُواْ
فِي ٱلۡعَذَابِ ٱلۡمُهِينِ ﴿١٤﴾ کاتێ کە بڕیاری مردنی (سولەیمانماندا، پەرییەکان نەیانزانی کە مردووە)، تا مۆرانە
گۆچانەکەی کلۆر کرد، کاتێ کە کەوت ئەوسا پەرییەکان بۆیان دەرکەوت کە ئەگەر غەیب زان و نهێنیزان بوونایە
ئاوا لە کارو فرمانی ناخۆشدا بەردەوام نەدەبوون، (هەر کە زانیان سولەیمان وەفاتی کردووە دەستیان لە کار
هەڵدەگرت.(لَقَدۡ كَانَ لِسَبَإٖ فِي مَسۡكَنِهِمۡ ءَايَةٞۖ جَنَّتَانِ عَن يَمِينٖ وَشِمَالٖۖ كُلُواْ مِن رِّزۡقِ رَبِّكُمۡ
وَٱشۡكُرُواْ لَهُۥۚ بَلۡدَةٞ طَيِّبَةٞ وَرَبٌّ غَفُورٞ ﴿١٥﴾ بەڕاستی بۆ خەڵکی سەبەء لەشوێنەوارياندا بەڵگەو نیشانەی
(دەسەڵاتی خوا هەیە)، باخی زۆر گەورەلەلای ڕاست و چەپی ناوجەکەیاندا خەملی بوو، (مۆڵەت درابوون
کە): بخۆن لەڕزق و ڕۆزی پەروەردگارتان و سوپاسگوزاری بن، وڵاتێکی خۆش و ئاوەدان و پەروەردگارێکی
لێخۆشبوو و لێبوردەتان هەیە. فَأَعۡرَضُواْ فَأَرۡسَلۡنَا عَلَيۡهِمۡ سَيۡلَ ٱلۡعَرِمِ وَبَدَّلۡنَٰهُم بِجَنَّتَيۡهِمۡ جَنَّتَيۡنِ ذَوَاتَيۡ
أُكُلٍ خَمۡطٖ وَأَثۡلٖ وَشَيۡءٖ مِّن سِدۡرٖ قَلِيلٖ ﴿١٦﴾ بەڵام ئەمان لەباتی شوکرانەبژێری و خواپەرەستی پشتیان
هەڵکردو (بەدەم بانگەوازی خواوەنەچوون)، ئێمەش لافاوێکی وێرانکەرمان بۆ ناردن، (کەباخ و بێستانی
کاولکردن) لەجیاتی ئەو دوو باخەگەورەیەدوو باخی دڕکاوی بەروبووم تاڵ و درەختی بێبەرو کەمێك درەختی

(سدر)یش کەبەروبوومێکی کەمی هەیە، پێمان بەخشین. ذَٰلِكَ جَزَيۡنَٰهُم بِمَا كَفَرُواْۖ وَهَلۡ نُجَٰزِيٓ إِلَّا
ٱلۡكَفُورَ ﴿١٧﴾ ئەو بارودۆخەی کە بەسەریاندا هات دەرئەنجامی بێ‌ئیمانی و کافرێتیاندا بوو، مەگەر ئێمە تۆڵە هەر
لە کافران ناسێنین؟.! وَجَعَلۡنَا بَيۡنَهُمۡ وَبَيۡنَ ٱلۡقُرَى ٱلَّتِي بَٰرَكۡنَا فِيهَا قُرٗى ظَٰهِرَةٗ وَقَدَّرۡنَا فِيهَا ٱلسَّيۡرَۖ
سِيرُواْ فِيهَا لَيَالِيَ وَأَيَّامًا ءَامِنِينَ ﴿١٨﴾ لەووەدوا ئێمە لە نێوان ئەوان و ئەو شوێنەدا کە بەرەکەتمان بەسەردا
ڕژاندبوون دێهات و ئاوەدانی ئاشکرا هەبوون، کە بەبێ ماندوبوون ئەو سەفەرانەیان دەکرد لە نێوان شام و
یەمەندا ماوەی نێوان دێهاتەکانیان دەبڕی بە ئاسانی و بێ ماندوبوون، وە (پێمان وتبوون، دە سەفەرو بازرگانی
بکەن)، بڕۆن چەندەها شەو و ڕۆژ بێ ئەوەی هیچ ترس و بیمتان هەبێت. فَقَالُواْ رَبَّنَا بَٰعِدۡ بَيۡنَ أَسۡفَارِنَا
وَظَلَمُوٓاْ أَنفُسَهُمۡ فَجَعَلۡنَٰهُمۡ أَحَادِيثَ وَمَزَّقۡنَٰهُمۡ كُلَّ مُمَزَّقٍۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَٰتٖ لِّكُلِّ صَبَّارٖ شَكُورٖ ﴿١٩﴾
کەچی لەو نازو نیعمەتەش بێزار بوونو وتیان: پەروەدگارا نێوانی ڕێگەو سەفەرەکانمان لەیەك دوور بخەرەوە، (بەم
داخوازییەیان) ستەمیان لە خۆیان کرد ئێمەش کردمانن بە داستان و باسی سەرزاری خەڵکی، وە پارچە
پارچەمان کردن، بەڕاستی ئا لەو(ڕووداو حاڵەتانەدا) بەڵگەو نیشانەی تەواو هەیە بۆ کەسانێك کە خۆگربن لەکاتی
ناخۆشی و تەنگانەدا، وە سوپاسگوزاربن لە کاتی خۆشیدا (وە هەوڵ بدەن وەکو ئەو قەومە نالەبارە بیانووگرە
نەبن). وَلَقَدۡ صَدَّقَ عَلَيۡهِمۡ إِبۡلِيسُ ظَنَّهُۥ فَٱتَّبَعُوهُ إِلَّا فَرِيقٗا مِّنَ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ ﴿٢٠﴾ لە ڕاستیدا گومانی شە یتان
بەڕاست دەرچوو بەرامبەر ئەو جۆرە کەسانە (کە وتبووی : دەبینی زۆربەی خەڵکی سوپاسگوزار نابن بێ پەروا
شوێنی کەوتن، جگە لە دەستەیەك لە بڕواداران. وَمَا كَانَ لَهُۥ عَلَيۡهِم مِّن سُلۡطَٰنٍ إِلَّا لِنَعۡلَمَ مَن يُؤۡمِنُ
بِٱلۡأٓخِرَةِ مِمَّنۡ هُوَ مِنۡهَا فِي شَكّٖۗ وَرَبُّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٍ حَفِيظٞ ﴿٢١﴾ جا وەنەبێ (ئیبلس) هیچ دەسەڵاتێکی
بەسەریاندا بێت، بەڵکو ئێمە)ویستومانە) کە کێ باوەڕی بەقیامەت و ڕۆژی دوایی هەیەو کێش لەشك و
گوماندایە دەربکەوێت، دڵنیابە ئەی پێغەمبەر ﷺ کەپەرەردگاری تۆ ئاگادارو چاودێرە بەسەر هەموو شتێکداو
هیچ شتێکی لێ بزر نابێت. قُلِ ٱدۡعُواْ ٱلَّذِينَ زَعَمۡتُم مِّن دُونِ ٱللَّهِ لَا يَمۡلِكُونَ مِثۡقَالَ ذَرَّةٖ فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَلَا فِي ٱلۡأَرۡضِ وَمَا لَهُمۡ فِيهِمَا مِن شِرۡكٖ وَمَا لَهُۥ مِنۡهُم مِّن ظَهِيرٖ ﴿٢٢﴾ ئەی پێغەمبەر ﷺ بە هاوەڵپەرستان
بڵێ: با هاناو هاوار ببەن بۆ ئەو شتانەی کە لەجیاتی خوا (دەیانپەرستن)!! (ئەوانە) خاوەنی بچوکتر لە ئەتۆمێك

نین نە لە ئاسمانەکان، نە لە زەویدا، وەهیچ هاوبەشی و هاوکاریەکیشیان نیە تیایاندا، دەسەڵاتی هیچ پشتیوانی و
یارمەتیەکیشیان نیە. وَلَا تَنفَعُ ٱلشَّفَٰعَةُ عِندَهُۥٓ إِلَّا لِمَنْ أَذِنَ لَهُۥ ۚ حَتَّىٰٓ إِذَا فُزِّعَ عَن قُلُوبِهِمْ قَالُوا۟ مَاذَا
قَالَ رَبُّكُمْ ۖ قَالُوا۟ ٱلْحَقَّ ۖ وَهُوَ ٱلْعَلِىُّ ٱلْكَبِيرُ ﴿٢٣﴾ هیچ تکاو پاڕانەوەیەك سودی نیە لای (خوا) مەگەر خۆی
مۆڵەت بدات هەتا ئەوکاتەی ئیتر (ئەوانەی تکاکارن و ئەوانەش کە تکایان بۆ دەکرێت دڵیان دێتەوە جێ و
هۆشیان پیادێتەوە و لەیەکتر دەپرسن :(پەروەردگارتان فەرمانی بەچی داو چی فەرمووە: (لە وەڵامیاندا) دەڵێن :
حەق و ڕاست و دروست، بەڕاستی ئەو (پەروەردگارە) زۆر بەرزو بڵندو گەورەیە.۞ قُلْ مَن يَرْزُقُكُم
مِّنَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ ۖ قُلِ ٱللَّهُ ۖ وَإِنَّآ أَوْ إِيَّاكُمْ لَعَلَىٰ هُدًى أَوْ فِى ضَلَٰلٍ مُّبِينٍ ﴿٢٤﴾ ئەی پێغەمبەر ﷺ بە
هاوەڵپەرستان بڵێ: کێ ڕزق و ڕۆزیتان پێدەبەخشێت لە ئاسمانەکان و زەویدا (ئەگەر بەهۆی سپڵەییانەوە
وەڵامیان نەدایتەوە تۆ) بڵێ: (مەگەر هەر) زاتی الله (نیە ڕۆزیبەخش)، ئەوسا پێیان بڵێ: بێگومان ئێمە، یا ئێوە
لەسەر ڕێگەی (ڕاست و دروستی) هیدایەتین، یاخود لە گومڕاییەکی ئاشکرادا ڕۆچووین!! (خۆتان ببنە
دادوەر). قُل لَّا تُسْـَٔلُونَ عَمَّآ أَجْرَمْنَا وَلَا نُسْـَٔلُ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٢٥﴾ هەروەها پێیان بڵێ :ئێوە پرسیارتان
لێناکرێت دەربارەی گوناهی ئێمە، ئێمەش پرسیارمان لێناکرێت دەربارەی ئەو کارو کردەوانەتان کە ئەنجامی
دەدەن (هەرکەس بەرپرسی کارو کردەوەو بیروباوەڕی خۆیەتی). قُلْ يَجْمَعُ بَيْنَنَا رَبُّنَا ثُمَّ يَفْتَحُ بَيْنَنَا بِٱلْحَقِّ
وَهُوَ ٱلْفَتَّاحُ ٱلْعَلِيمُ ﴿٢٦﴾ پێیان بڵێ: (ڕۆژێك دێت) پەروەردگارمان هەموو لایەکمان کۆدەکاتەوە، لەوەودوا
لەسەر بنچینەی حەق و ڕاستی جیامان دەکاتەوە، (باوەڕداران بۆ بەهەشت و بەختەوەری، کافرو
هاوەڵپەرەستان بۆ دۆزەخ و دەردی سەری)، (ئەو ڕۆژە) ئەو زاتە هەر خۆی دادوەری دادپەروەرەو زانای
بێسنوورە. قُلْ أَرُونِىَ ٱلَّذِينَ أَلْحَقْتُم بِهِۦ شُرَكَآءَ ۖ كَلَّا ۚ بَلْ هُوَ ٱللَّهُ ٱلْعَزِيزُ ٱلْحَكِيمُ ﴿٢٧﴾ دووبارە پێیان بڵێ:
ئادەی ئەوانەم نیشان بدەن کە دابووتانە پاڵ خواو بە هاوبەشی ئەوتان دادەنا، هەرگیز کاری وا ڕەوا نیە، بەڵکو
ئەو خوایە، زۆر باڵادەست و دانایە (بەهیچ شێوەیەك پێویستی بە هاوەڵ نیە). وَمَآ أَرْسَلْنَٰكَ إِلَّا كَآفَّةً
لِّلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ ٱلنَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٨﴾ ئێمە تۆمان ڕەوانە نەکردووە، مەگەر بۆ ئەوە
نەبێ کە بۆ هەموو خەڵکی ببیتە مژدەدەرو ترسێنەر. وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَٰذَا ٱلْوَعْدُ إِن كُنتُمْ صَٰدِقِينَ ﴿٢٩﴾

بێبڕواکان دەڵێن: (باشە) کەی ئەم بەڵێنە (قیامەت و زیندوبونەوە) دێتە دی ئەگەر ئێوە ڕاست دەکەن. قُل
لَّكُم مِّيعَادُ يَوۡمٖ لَّا تَسۡتَـٔۡخِرُونَ عَنۡهُ سَاعَةٗ وَلَا تَسۡتَقۡدِمُونَ ﴿٣٠﴾ پێیان بڵێ: کاتێك دێت کە ناتوانن نە
تاوێك دوا بکەون نە تاوێك پێش بکەون (بەڵکو لەکاتی خۆیدا ئامادە دەکرێن). وَقَالَ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ لَن نُّؤۡمِنَ
بِهَٰذَا ٱلۡقُرۡءَانِ وَلَا بِٱلَّذِي بَيۡنَ يَدَيۡهِۗ وَلَوۡ تَرَىٰٓ إِذِ ٱلظَّٰلِمُونَ مَوۡقُوفُونَ عِندَ رَبِّهِمۡ يَرۡجِعُ بَعۡضُهُمۡ إِلَىٰ
بَعۡضٍ ٱلۡقَوۡلَ يَقُولُ ٱلَّذِينَ ٱسۡتُضۡعِفُواْ لِلَّذِينَ ٱسۡتَكۡبَرُواْ لَوۡلَآ أَنتُمۡ لَكُنَّا مُؤۡمِنِينَ ﴿٣١﴾ ئەوانەی کە بێبڕوان
دەڵێن: هەرگیز باوەڕ بەم قورئانەو بەو (کتێبانەش) ناکەین کە پێش ئەم (ڕەوانە کراوە)، خۆ ئەگەر دەبینی (لە
ڕۆژی قیامەتدا) چۆن ستەمکاران وەستێنراون لەبەردەم (دادگای) پەروەردگاریاندا قسە دەڵێن بە یەکترو
(یەکتری تاوانبار دەکەن)، لاوازکراوەکان بە زۆردارو دەسەڵاتدارەکان دەڵێن: ئەگەر ئێوە نەبوونایە ئێمە باوەڕدار
دەبووین. قَالَ ٱلَّذِينَ ٱسۡتَكۡبَرُواْ لِلَّذِينَ ٱسۡتُضۡعِفُوٓاْ أَنَحۡنُ صَدَدۡنَٰكُمۡ عَنِ ٱلۡهُدَىٰ بَعۡدَ إِذۡ جَآءَكُمۖ بَلۡ
كُنتُم مُّجۡرِمِينَ ﴿٣٢﴾ دەسەڵاتدارو زۆردارەکانیش بەلاوازکراوو ژێردەستەکان دەڵێن: بۆچی ئێمە ڕێگەی هیدایەتمان
لێبەستبوون و نەماندەهێشت دوای ئەوەی کە بۆتان هاتبوو؟! نا، وا نیە، خۆتان تاوانبارو تاوانکارن. وَقَالَ
ٱلَّذِينَ ٱسۡتُضۡعِفُواْ لِلَّذِينَ ٱسۡتَكۡبَرُواْ بَلۡ مَكۡرُ ٱلَّيۡلِ وَٱلنَّهَارِ إِذۡ تَأۡمُرُونَنَآ أَن نَّكۡفُرَ بِٱللَّهِ وَنَجۡعَلَ لَهُۥٓ
أَندَادٗاۚ وَأَسَرُّواْ ٱلنَّدَامَةَ لَمَّا رَأَوُاْ ٱلۡعَذَابَۚ وَجَعَلۡنَا ٱلۡأَغۡلَٰلَ فِيٓ أَعۡنَاقِ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْۖ هَلۡ يُجۡزَوۡنَ إِلَّا مَا
كَانُواْ يَعۡمَلُونَ ﴿٣٣﴾ دووبارە) لاوازکراو ژێردەستەکان بە زۆردارو دەسەڵاتدارەکان دەڵێن: نا، وانیە، بەڵکو پیلان
و نەخشەی شەوانە ڕۆژ بوو کە فەرمانتان پیادەداین کە بڕوامان بە خوا نەبێ و (شوێنی ڕێگەو ڕێبازی
نەکەوین)، هاوەڵی بۆ بڕیار بدەین، (پاشان هەموان) پەشیمانی لە دەروونیاندا دەشارنەوە (بەتایبەتی کاتێك کە) ئەو
سزاو تۆڵەیان بینی کە بۆیان ئامادەیە، (ئەوسا ئیتر) کۆت و زنجیرمان کردە گەردنی ئەوانەی کە بێبڕوا بوون،
مەگەر پاداشتیان لەبری کارو کردوەکانیان نیە؟.! وَمَآ أَرۡسَلۡنَا فِي قَرۡيَةٖ مِّن نَّذِيرٍ إِلَّا قَالَ مُتۡرَفُوهَآ إِنَّا بِمَآ
أُرۡسِلۡتُم بِهِۦ كَٰفِرُونَ ﴿٣٤﴾ ئێمە بۆ هەر شوێنێك (پێغەمبەرێکی) بێدارخەرەوەمان نەناردووە، خۆشگوزەرانان
نەیانووتبێ: ئێمە بڕوامان بەم (بیروباوەڕە) نیە کە بەئێوەدا ڕەوانەکراوە.!! وَقَالُواْ نَحۡنُ أَكۡثَرُ أَمۡوَٰلٗا وَأَوۡلَٰدٗا وَمَا

نَحۡنُ بِمُعَذَّبِينَ ﴿٣٥﴾ هەروەها وتوویانە: ئێمە سامان و نەوەی زۆرترمان هەیە (لەئیمانداران، دیارە کە خوا ئێمەی
خۆش دەوێت!!)، ئێمە (لە قیامەتدا) سزاو ئەشکەنجە نادرێین.!! قُلۡ إِنَّ رَبِّي يَبۡسُطُ ٱلرِّزۡقَ لِمَن يَشَآءُ
وَيَقۡدِرُ وَلَٰكِنَّ أَكۡثَرَ ٱلنَّاسِ لَا يَعۡلَمُونَ ﴿٣٦﴾ پێیان بڵێ ئەی پێغەمبەر ﷺ بەڕاستی ئەوە، پەروەردگاری
منە کە ڕزق و ڕۆزی زۆر دەبەخشێت بە هەرکەسێك کە بیەوێ، یان کەمی دەکاتەوەو تەنگی دەکاتەوە
(بێگومان هەردوو حاڵەتەکە بۆ تاقیکردنەوەیە) بەڵام زۆربەی خەڵکی بە (نهێنی کارەکانمان) نازانن و پەی پێ
نابەن. وَمَآ أَمۡوَٰلُكُمۡ وَلَآ أَوۡلَٰدُكُم بِٱلَّتِي تُقَرِّبُكُمۡ عِندَنَا زُلۡفَىٰٓ إِلَّا مَنۡ ءَامَنَ وَعَمِلَ صَٰلِحٗا
فَأُوْلَٰٓئِكَ لَهُمۡ جَزَآءُ ٱلضِّعۡفِ بِمَا عَمِلُواْ وَهُمۡ فِي ٱلۡغُرُفَٰتِ ءَامِنُونَ ﴿٣٧﴾ لەڕاستیدا نە ماڵتان و، نە نەوەتان
شتێك نین کە ببنە هۆی نزیکبوونەوەتان لە ئێمە، (یا ڕازیبوونی ئێمە لێتان)، بەڵکو ئەوانەی کە باوەڕیان هێناوەو
کاروکردەوەی چاکە ئەنجامدەدەن (ئەوانە نزیکن لە ئێمەوەو ڕێزیان لای ئێمە هەیە) ئا ئەوانە پاداشتیان چەند
بەرابەرە بەهۆی کردەوەی چاکیانەوە، هەر ئەوانیش لە کۆشك و تەلارەکانی (بەهەشتدا) بە ئاسودیی و ئارامیی و
خۆشیی، ژیان دەبەنە سەر. وَٱلَّذِينَ يَسۡعَوۡنَ فِيٓ ءَايَٰتِنَا مُعَٰجِزِينَ أُوْلَٰٓئِكَ فِي ٱلۡعَذَابِ مُحۡضَرُونَ ﴿٣٨﴾
ئەوانەس کە هەوڵ و کۆشش دەدەن (تا بەربەست بخەنە ڕێی) ئایەتەکان ئێمە، ئا ئەوانە بۆ ناو سزاو ئازار
ڕاپێچ دەکرێن. قُلۡ إِنَّ رَبِّي يَبۡسُطُ ٱلرِّزۡقَ لِمَن يَشَآءُ مِنۡ عِبَادِهِۦ وَيَقۡدِرُ لَهُۥۚ وَمَآ أَنفَقۡتُم مِّن شَيۡءٖ فَهُوَ
يُخۡلِفُهُۥۖ وَهُوَ خَيۡرُ ٱلرَّٰزِقِينَ ﴿٣٩﴾ ئەی پێغەمبەر ﷺ پێیان بڵێ: بەڕاستی پەروەردگارم ڕزق و ڕۆزی
دەبەخشێت بە هەرکەس لە بەندەکانی یا لێی دەگرێتەوە، ئێوەش هەر شتێك دەبەخشن ئەو زاتە پێتان
دەبەخشێتەوە (هەندێك جار لە دینادا، پاداشتی قیامەتیش با بوەستێت)، چونکە ئەو خوایە چاکترین ڕزق و
ڕۆزیی بەخشە. وَيَوۡمَ يَحۡشُرُهُمۡ جَمِيعٗا ثُمَّ يَقُولُ لِلۡمَلَٰٓئِكَةِ أَهَٰٓؤُلَآءِ إِيَّاكُمۡ كَانُواْ يَعۡبُدُونَ ﴿٤٠﴾ ڕۆژێك
دێت کە هەموان کۆدەکرێنەوە (ئەوسا خوا بە فریشتەکان دەفەرموێت: (بەڕاست)، ئەوانە ئێوەیان دەپەرست؟!
قَالُواْ سُبۡحَٰنَكَ أَنتَ وَلِيُّنَا مِن دُونِهِمۖ بَلۡ كَانُواْ يَعۡبُدُونَ ٱلۡجِنَّۖ أَكۡثَرُهُم بِهِم مُّؤۡمِنُونَ ﴿٤١﴾ لە وەڵامدا
دەڵێن: پاکیی و ستایش بۆ تۆ (ئەی پەروەردگار) تۆ یارو یاوەری ئێمەی نەك ئەوان، بەڵکو ئەوانە پەریان
دەپەرست، زۆربەیان باوەڕیان پێیان هەبوو (باوەڕیان بە جادووگەرو دەجاڵەکان هەبوو). فَٱلۡيَوۡمَ لَا يَمۡلِكُ

بَعۡضُكُمۡ لِبَعۡضٖ نَّفۡعٗا وَلَا ضَرّٗا وَنَقُولُ لِلَّذِينَ ظَلَمُواْ ذُوقُواْ عَذَابَ ٱلنَّارِ ٱلَّتِي كُنتُم بِهَا تُكَذِّبُونَ ﴿٤٢﴾
ئەوە ئیتر ئەمڕۆ کەستان دەسەڵاتی ئەوەی نیە کە قازانجێك یا زەرەرێك بە کەسی‌ترتان بگەیەنێت، بەوستە م
کارانە ش دەڵێین: بچێژن سزای ئەو ئاگرەی کە ئێوە بە درۆتان دەزانی و باوەڕتان پێی نەبوو. وَإِذَا تُتۡلَىٰ عَلَيۡهِمۡ
ءَايَٰتُنَا بَيِّنَٰتٖ قَالُواْ مَا هَٰذَآ إِلَّا رَجُلٞ يُرِيدُ أَن يَصُدَّكُمۡ عَمَّا كَانَ يَعۡبُدُ ءَابَآؤُكُمۡ
وَقَالُواْ مَا هَٰذَآ إِلَّآ إِفۡكٞ مُّفۡتَرٗىۚ وَقَالَ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ لِلۡحَقِّ لَمَّا جَآءَهُمۡ إِنۡ هَٰذَآ إِلَّا سِحۡرٞ مُّبِينٞ ﴿٤٣﴾ جا
ئەگەر ئایەتە ئاشکراو ڕوونەکانی ئێمە بەسەریاندا بخوێنرێتەوە، (کافران) دەڵێن: ئەمە کابرایەکەو دەیەوێت لە
ڕێگەو ڕێبازی باوانتان وێڵتان بکات، هەروەها دەڵێن: ئەمە شتێکی دەستهەڵبەست و هەڵبەستراوە، ئەوانەش
کە کافرن دەربارەی ئەو حەق و ڕاستییەی کە بۆیان هاتووە دەڵێن: ئا ئەمە سیحرو جادوویەکی ئاشکرایە.!!
وَمَآ ءَاتَيۡنَٰهُم مِّن كُتُبٖ يَدۡرُسُونَهَاۖ وَمَآ أَرۡسَلۡنَآ إِلَيۡهِمۡ قَبۡلَكَ مِن نَّذِيرٖ ﴿٤٤﴾ جا خۆ ئێمە هیچ کتێب و
نامەیەکمان بۆ نەناردوون تا بیخوێنن (تا لەڕووی ئەوەوە تۆ بەدرۆ بخەنەوەو بڕوات پێ نەکەن)، وە پێش تۆش
هیچ پێغەمبەرێکمان بۆ ڕەوانە نەکردوون (تا لە سزای بێ‌ئیمانی بیانترسێنێت). وَكَذَّبَ ٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِهِمۡ وَمَا
بَلَغُواْ مِعۡشَارَ مَآ ءَاتَيۡنَٰهُمۡ فَكَذَّبُواْ رُسُلِيۖ فَكَيۡفَ كَانَ نَكِيرِ ﴿٤٥﴾ ئەو خەڵکەی پێش ئەمانیش (پێغەمبەرانی
خوایان) بەدرۆ خستەوە بە مەرجێك بەقەدەر دەیەکی ئەوانە، ئەمانە دەسەڵاتدارو خاوەن دارایی نین، کەچی
پێغەمبەرەکانی منیان بەدرۆ خستەوە، ئایا نابینن چۆن تۆڵەم لێ سەندن و چیم بەسەرهێنان؟! ۞قُلۡ إِنَّمَآ
أَعِظُكُم بِوَٰحِدَةٍۖ أَن تَقُومُواْ لِلَّهِ مَثۡنَىٰ وَفُرَٰدَىٰ ثُمَّ تَتَفَكَّرُواْۚ مَا بِصَاحِبِكُم مِّن جِنَّةٍۚ إِنۡ هُوَ إِلَّا نَذِيرٞ
لَّكُم بَيۡنَ يَدَيۡ عَذَابٖ شَدِيدٖ ﴿٤٦﴾ پێیان بڵێ: من ئامۆژگاری ئێوە دەکەم، کە، بۆ خواو لەبەر خوا، دوو
قۆڵی و بەتەنهایی، دانیشن و بیرکەنەوە (لەم قورئانە، لەم پێغەمبەرە، لەم بەرنامەیە) ئەم هاوەڵەی ئێوە (ﷺ)،
شێت نیە، بەڵکو ئەو تەنها ترسێنەری ئێوەیە پێش ئەوەی سزایەکی سەخت ڕووبەڕووتان ببێت.. قُلۡ مَا
سَأَلۡتُكُم مِّنۡ أَجۡرٖ فَهُوَ لَكُمۡۖ إِنۡ أَجۡرِيَ إِلَّا عَلَى ٱللَّهِۖ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ شَهِيدٞ ﴿٤٧﴾ پێیان بڵێ: هەرچی
پاداشت و کرێیەکم داواکردووە هەر بۆ خۆتان، من پاداشتم تەنها لەسەر خوایە، ئە خوایەش شایەتە بەسەر

هەموو شتێکەوە. قُلۡ إِنَّ رَبِّي يَقۡذِفُ بِٱلۡحَقِّ عَلَّٰمُ ٱلۡغُيُوبِ ﴿٤٨﴾ ئەی محمد ﷺ بڵێ: بەڕاستی پەروەردگارم
(سەرئەنجام) حەق دەماڵێ بەسەر (بەتاڵ و ناحەقیدا) بەڕاستی ئەو زاتە زۆر شارەزایە بە نهێنی و شاراوەکان.
قُلۡ جَآءَ ٱلۡحَقُّ وَمَا يُبۡدِئُ ٱلۡبَٰطِلُ وَمَا يُعِيدُ ﴿٤٩﴾ هەروەها بڵێ: حەق و ڕاستی هات و بەتاڵ و ناحەقی بوی
نەما.. نە دەتوانێ دەست پێبکاتەوە، نە دەتوانێ بگەڕێتەوە دۆخی جارانی. قُلۡ إِن ضَلَلۡتُ فَإِنَّمَآ أَضِلُّ عَلَىٰ
نَفۡسِيۖ وَإِنِ ٱهۡتَدَيۡتُ فَبِمَا يُوحِيٓ إِلَيَّ رَبِّيٓۚ إِنَّهُۥ سَمِيعٞ قَرِيبٞ ﴿٥٠﴾ بڵێ: ئەگەر من گومڕابم ئەوە گومڕاییەکەم
زەرەری بۆ خۆم هەیە، خۆ ئەگەر ڕێگەی هیدایەتم گرتبێت ئەوە بەهۆی نیگاو وەحیی پەروەردگارمەوەیە،
بەڕاستی ئەو زاتە زۆر بیسەرو نزیکە. وَلَوۡ تَرَىٰٓ إِذۡ فَزِعُواْ فَلَا فَوۡتَ وَأُخِذُواْ مِن مَّكَانٖ قَرِيبٖ ﴿٥١﴾ ڕۆژێك
دێت کافران دەبینیت لەترسا خەریکن زیرە دەکەن، دڵنیان کە لە دەست دەرناچن و ڕزگار بوونیان ئەستەمە،
ئیتر هەر لە نزیکەوە دەستگیر دەکرێن و باڵبەست دەکرێن. وَقَالُوٓاْ ءَامَنَّا بِهِۦ وَأَنَّىٰ لَهُمُ ٱلتَّنَاوُشُ مِن مَّكَانِۭ
بَعِيدٖ ﴿٥٢﴾ ئەو کاتە (بە ناچاریی) دەڵێن: ئیمانمان (بە پەروەردگارمان) هێنا، بەڵام لەو شوێنە دوورەوە ئیمان چۆن
دەستدەکەوێت (تازە کار لەکار ترازراوە). وَقَدۡ كَفَرُواْ بِهِۦ مِن قَبۡلُۖ وَيَقۡذِفُونَ بِٱلۡغَيۡبِ مِن مَّكَانِۭ بَعِيدٖ
﴿٥٣﴾ ئەوانە کاتی خۆی باوەڕیان بەخوا نەبوو، هەر لەدوورەوە باسی نهێنی و شاراوەکانیان دەکردو، دەمیان لێدەدا.
وَحِيلَ بَيۡنَهُمۡ وَبَيۡنَ مَا يَشۡتَهُونَ كَمَا فُعِلَ بِأَشۡيَاعِهِم مِّن قَبۡلُۚ إِنَّهُمۡ كَانُواْ فِي شَكّٖ مُّرِيبِۭ ﴿٥٤﴾ ئەوسا ئیتر
لەنێوان ئەمان و ئارەزووکانیاندا (بەربەست دانرا)، هەروەکو پێشتر بە هاوشێوەی ئەمان کرا، بەڕاستی ئەوانە
هەمیشەو بەردەوام لە گومان و دوودڵیدا بوون (بەرانبەر ئیمان و خۆیان بۆ دینداری یەکلایی نەدەکردەوە).